

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 190 (XXXIV) — Nr. 554

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 7 iunie 2022

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
567.	— Ordin al viceprim-ministrului, ministrul transporturilor și infrastructurii, pentru modificarea anexei la Ordinul ministrului transporturilor și infrastructurii nr. 982/2011 privind aprobarea Listei cuprinzând punctele și locurile de operare și limitele acestora, a căror infrastructură portuară este proprietate privată, precum și limitele radelor portuare și ale zonelor de ancoraj	2–4
	ACTE ALE CAMEREI CONSULTANȚILOR FISCALI	
8.	— Hotărâre pentru modificarea și completarea Hotărârii Consiliului superior al Camerei Consultanților Fiscali nr. 14/2021 privind aprobarea cotizațiilor, a termenelor de plată și a obligațiilor declarative pentru membrii Camerei Consultanților Fiscali.....	5
	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
	Decizia nr. 24 din 9 mai 2022 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	6–9
	Decizia nr. 25 din 9 mai 2022 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	10–16

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII

ORDIN

pentru modificarea anexei la Ordinul ministrului transporturilor și infrastructurii nr. 982/2011 privind aprobarea Listei cuprinzând punctele și locurile de operare și limitele acestora, a căror infrastructură portuară este proprietate privată, precum și limitele radelor portuare și ale zonelor de ancoraj

Având în vedere referatul Direcției transport naval nr. 14.272/802 din 13.04.2022, prin care se propune modificarea anexei la Ordinul ministrului transporturilor și infrastructurii nr. 982/2011 privind aprobarea Listei cuprinzând punctele și locurile de operare și limitele acestora, a căror infrastructură portuară este proprietate privată, precum și limitele radelor portuare și ale zonelor de ancoraj,

ținând cont de prevederile art. 8 alin. (1) și art. 10 din Ordonanța Guvernului nr. 22/1999 privind administrarea porturilor și a căilor navigabile, utilizarea infrastructurilor de transport naval aparținând domeniului public, precum și desfășurarea activităților de transport naval în porturi și pe căile navigabile interioare, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul prevederilor art. 9 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 370/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, cu modificările și completările ulterioare,

viceprim-ministrul, ministrul transporturilor și infrastructurii, emite prezentul ordin.

Art. I. — Anexa la Ordinul ministrului transporturilor și infrastructurii nr. 982/2011 privind aprobarea Listei cuprinzând punctele și locurile de operare și limitele acestora, a căror infrastructură portuară este proprietate privată, precum și limitele radelor portuare și ale zonelor de ancoraj, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 888 din 15 decembrie 2011, cu modificările ulterioare, se modifică și se înlocuiește cu anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Viceprim-ministru, ministrul transporturilor și infrastructurii,

Sorin Mihai Grindeanu

L I S T A
cuprinzând punctele și locurile de operare și limitele acestora, a căror infrastructură portuară este proprietate privată, precum și limitele radelor portuare și ale zonelor de ancoraj

Nr. crt.	Denumirea punctului/locului de operare	Operatorul portuar	Limitele punctului/locului de operare	Suprafața teritoriilor	Vecinătăți (după caz, pe scurt)	Limitele radei portuare	Limitele zonei de ancoraj	Căpitania zonală în a cărei jurisdicție se află	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Siloz Drobeta-Turnu Severin, județul Mehedinți	Societatea Comercială Cargill Agricultura — S.R.L.	km 933 + 172 km 933 + 372 Dunăre, mal stâng	22.851,15 mp	N — S.C. Forsev — S.A. S — fluviul Dunărea E — S.C. TTS Porturi Fluviale — S.R.L. și municipiul Drobeta-Turnu Severin V — S.C. Euroboiler — S.R.L.	—	km 929 — km 930 km 931 + 700 — km 932 + 700 Dunăre, mal stâng	Căpitania Zonală Drobeta-Turnu Severin	Loc de operare deschis accesului public
2.	Port Șantier Gura Văii, Drobeta-Turnu Severin, județul Mehedinți	Societatea Comercială Hidroconstrucția — S.A. București, Sucursala Porțile de Fier	km 939 + 970 km 939 + 877 Dunăre, mal stâng	6.503 mp	N — teren prop. Stație S.C. Hidroconstrucția — S.A. (P22, T10) S — fluviul Dunărea E — S.C. Unicom Holding — S.A. terminal petrolier V — S.C. Romcim Târgu Jiu — S.A.	—	km 929 — km 930 km 931 + 700 — km 932 + 700 Dunăre, mal stâng	Căpitania Zonală Drobeta-Turnu Severin	Loc de operare deschis accesului public
3.	Terminal petrolier Gura Văii, Drobeta-Turnu Severin, județul Mehedinți	Societatea Comercială Unicom Holding — S.A.	km 939 + 780 km 939 + 680 Dunăre, mal stâng	16.900 mp	N — District drumuri naționale, S.C. Mecanoenergetica — S.A., DN 6 și Stancu Șt. Rachitan S — fluviul Dunărea E — Stancu Șt. Rachitan V — S.C. Hidroconstrucția — S.A., District drumuri naționale, S.C. Mecanoenergetica — S.A.	—	km 929 — km 930 km 931 + 700 — km 932 + 700 Dunăre, mal stâng	Căpitania Zonală Drobeta-Turnu Severin	Loc de operare deschis accesului public
4.	Punct turistic Coral — mila 35, județul Tulcea	Societatea Comercială Europolis — S.A.	Mm 35, Dunăre, mal stâng	8.250 mp	N — S.C. Coral — S.R.L. Tulcea S — fluviul Dunărea E — S.C. Coral — S.R.L. Tulcea V — S.C. Coral — S.R.L. Tulcea	—	Mm 43 ¾ — Mm 35 + 1600 Dunăre, mal drept Mm 36 + 500 — Mm 37 Dunăre, mal drept Mm 40 ½ — Mm 41½ Dunăre, mal drept	Căpitania Zonală Tulcea	Loc de operare deschis accesului public
5.	Punct turistic Fetești — km 41	Societatea Comercială Karpaten Turism — S.R.L.	km 41, Dunăre, mal stâng	4.000 mp	N — Popescu Marian S — Popescu Marian E — fluviul Dunărea V — Popescu Marian	—	km 39 + 500 — km 40 + 200 Brațul Borcea, Dunăre, mal stâng	Căpitania Zonală Galați	Loc de operare deschis accesului public
6.	Punct de acostare Fetești—Saligny	Societatea Comercială Danube Cruises Romania — S.R.L.	km 42 + 600 — km 42 + 800 Brațul Borcea, Dunăre, mal stâng	3.380 mp	N — Poliția de frontieră S — domeniul privat UAT Fetești E — fluviul Dunărea V — drum exploatare 1094	—	km 39 + 500 — km 40 + 200 Brațul Borcea, Dunăre, mal stâng	Căpitania Zonală Galați	Loc de operare deschis accesului public

Nr. crt.	Denumirea punctului/locului de operare	Operatorul portuar	Limitele punctului/locului de operare	Suprafața teritoriilor	Vicinătăți (după caz, pe scurt)	Limitele radei portuare	Limitele zonei de ancoraj	Căpitania zonală în a cărei jurisdicție se află	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
7.	Port de ambarcațiuni Magic Point Marina Limanu (Life Harbour)	Societatea Comercială Black Sea Magic — S.R.L.	—	28.276 mp	Lacul Mangalia și teren proprietate privată aflat în administrarea Consiliului Local Limanu	—	—	Căpitania Zonală Constanța	Loc de operare deschis accesului public — acostare ambarcațiuni de agrement la debarcader
8.	Cheu ZLG Bazin Veriga	Societatea Comercială Administrația Zonei Libere Giurgiu — S.A.	Bazinul Veriga	1.414 mp	N — drum acces S — Bazin Veriga E — Societatea Comercială Sincrolift — S.R.L. și Bazin Veriga V — cheu proprietate privată	—	—	Căpitania Zonală Giurgiu	Loc de operare deschis accesului public
9.	Punct încărcare-descărcare km 181	Societatea Comercială Gilfor — S.R.L.	km 181, Dunăre, mal stâng	21.800 mp	N — drum acces, teren UAT Chișcani S — teren proprietate privată E — fluviul Dunărea V — drum acces, dig	—	—	Căpitania Zonală Galați	Loc de operare deschis accesului public
10.	Loc operare COFCO International Romania — Calafat	Societatea Comercială COFCO International Romania	km 792 + 800 — km 793, Dunăre, mal stâng	18.000 mp	N — fluviul Dunărea S — teren proprietate privată E — Ocolul Silvic Calafat V — teren proprietate	—	—	Căpitania Zonală Drobeta-Turnu Severin	Loc de operare deschis accesului public
11.	Loc operare Heidelberg Cement Romania	Societatea Comercială Heidelberg Cement Romania — S.A.	km 35 + 900 — km 36 + 100, Brațul Măcin Dunăre, mal drept	20.162 mp	N — UAT Turcoaia — Societatea Comercială Tehnologica Radion — S.R.L. S — teren proprietate UAT Turcoaia E — teren proprietate UAT Turcoaia V — fluviul Dunărea, braț Măcin	—	—	Căpitania Zonală Galați	Loc de operare deschis accesului public
12.	Loc operare ADM Romania Trading — Basarabi Dolj	Societatea Comercială ADM Romania Trading — S.R.L.	km 799 + 400 — km 799 + 800, Dunăre, mal stâng	2.400 mp	N — fluviul Dunărea S — drum național DN 56 E — Societatea Comercială ADM Romania Trading — S.R.L. V — teren agricol	—	—	Căpitania Zonală Drobeta-Turnu Severin	Loc de operare deschis accesului public
13.	Loc operare ADM Romania Trading — Bordsani Ialomita	Societatea Comercială ADM Romania Trading — S.R.L.	km 24 — km 25, Brațul Borcea, Dunăre, mal stâng	15.500 mp	N — fluviul Dunărea S — drum comunal DC 8 E — teren agricol V — teren agricol	—	—	Căpitania Zonală Galați	Loc de operare deschis accesului public
14.	Loc operare Cristalmin	Societatea Comercială Cristalmin — S.A.	km 31 + 600 — km 31 + 500, Brațul Măcin Dunăre, mal drept	7.000 mp	N — fluviul Dunărea, braț Măcin S — UAT Turcoaia E — UAT Turcoaia V — UAT Turcoaia, teren concesionat Tornea Gheorghe	—	—	Căpitania Zonală Galați	Loc de operare deschis accesului public

ACTE ALE CAMEREI CONSULTANȚILOR FISCALI

CAMERA CONSULTANȚILOR FISCALI

HOTĂRÂRE

pentru modificarea și completarea Hotărârii Consiliului superior al Camerei Consultanților Fiscali nr. 14/2021 privind aprobarea cotizațiilor, a termenelor de plată și a obligațiilor declarative pentru membrii Camerei Consultanților Fiscali

În temeiul prevederilor art. 8 alin. (7), ale art. 10 alin. (2), ale art. 13 lit. b) și f), precum și ale art. 25 din Ordonanța Guvernului nr. 71/2001 privind organizarea și exercitarea activității de consultanță fiscală, aprobată cu modificări prin Legea nr. 198/2002, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere prevederile art. 37 alin. (1) lit. h), ale art. 52 alin. (1) lit. b) și c) și alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare al Camerei Consultanților Fiscali, aprobat prin Hotărârea Consiliului superior al Camerei Consultanților Fiscali nr. 3/2022,

Consiliul superior al Camerei Consultanților Fiscali, întrunit în ședința din 31 mai 2022, h o t ă r ă ș t e:

Art. I. — Hotărârea Consiliului superior al Camerei Consultanților Fiscali nr. 14/2021 privind aprobarea cotizațiilor, a termenelor de plată și a obligațiilor declarative pentru membrii Camerei Consultanților Fiscali, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1230 din 27 decembrie 2021, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 1, alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(5) În cazul retragerii calității de membru al Camerei Consultanților Fiscali, cotizația fixă se calculează, potrivit alin. (3), inclusiv pentru luna în care s-a emis decizia de retragere a calității de membru.”

2. La articolul 1, după alineatul (5) se introduc două noi alineate, alineatele (6) și (7), cu următorul cuprins:

„(6) Prin excepție de la prevederile alin. (3), în cazul pierderii calității de membru, ca urmare a decesului persoanei fizice sau a dizolvării persoanei juridice și a radierii acesteia din registrul comerțului, toate obligațiile acestor persoane fizice sau juridice, existente în evidențele Camerei Consultanților Fiscali, se anulează prin decizie a directorului executiv, indiferent de data operării radierii în Registrul consultanților fiscali și al societăților de consultanță fiscală, pe baza informațiilor cunoscute.

(7) În cazul aplicării prevederilor alin. (4) și (5), radierea din Registrul consultanților fiscali și al societăților de consultanță fiscală se face cu 1 a lunii următoare emiterii deciziei.”

3. La articolul 4, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Distribuirea sumelor încasate de la membrii Camerei Consultanților Fiscali în evidența analitică a membrilor, în

vederea stingerii obligațiilor, se face pentru fiecare beneficiar al plății, pe tipuri de cotizații, fixe sau variabile, cu respectarea următoarelor reguli:

a) dacă la data plății beneficiarul acesteia are înregistrate în evidența Camerei Consultanților Fiscali cotizații de plată restante și/sau curente, iar suma plătită este mai mică sau egală cu totalul obligațiilor, distribuirea sumei plătite se face în ordinea vechimii scadenței cotizațiilor, iar în cazul cotizațiilor cu aceeași dată scadentă distribuirea se face mai întâi pe cotizație fixă și apoi pe cotizație variabilă;

b) dacă suma plătită este mai mare decât suma totală a cotizațiilor restante și/sau curente, diferența rămasă se distribuie pe cotizație fixă;

c) dacă la data plății beneficiarul acesteia nu are înregistrate în evidența Camerei Consultanților Fiscali obligații datorate, restante sau curente, distribuirea sumei încasate se face pe cotizație fixă;

d) ori de câte ori în evidența analitică a membrilor, la un tip de cotizație, se constată existența unei sume distribuite în plus față de cotizația datorată și, concomitent, o cotizație nestinsă de alt tip se procedează din oficiu la stingerea acesteia din urmă, prin compensare în limita sumei distribuite în plus;

e) stingerea obligațiilor membrilor se face cu data plății, așa cum este aceasta evidențiată în documentul de plată;

f) pentru realizarea electronică a distribuirii și stingerii, Camera Consultanților Fiscali poate stabili utilizarea de către membri a unui identificator unic al acestora, în calitatea lor de beneficiari ai plății.”

Art. II. — Prezentă hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Camerei Consultanților Fiscali,
Dan Manolescu

București, 31 mai 2022.

Nr. 8.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 24

din 9 mai 2022

Dosar nr. 458/1/2022

Gabriela Elena Bogasiu — vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
 Laura-Mihaela Ivanovici — președintele Secției I civile
 Valentina Vrabie — președintele delegat al Secției a II-a civile
 Denisa Angelica Stănișor — președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
 Mioara Iolanda Grecu — judecător la Secția I civilă
 Lavinia Dascălu — judecător la Secția I civilă
 Mihaela Tăbârcă — judecător la Secția I civilă
 Carmen Georgeta Negriță — judecător la Secția I civilă
 Mariana Hortolomei — judecător la Secția I civilă
 Adina Oana Surdu — judecător la Secția a II-a civilă
 Petronela Iulia Nițu — judecător la Secția a II-a civilă
 Roxana Popa — judecător la Secția a II-a civilă
 George Bogdan Florescu — judecător la Secția a II-a civilă
 Minodora Condoiu — judecător la Secția a II-a civilă
 Gheza Attila Farmathy — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Emilia Claudia Vișoiu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Ana Roxana Tudose — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Florentina Dinu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
 Elena Diana Ungureanu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

de judecători, iar Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică în prezent practică judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

7. În urma deliberărilor, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

8. Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă a dispus, prin Încheierea din 31 ianuarie 2022, în Dosarul nr. 8.720/299/2019, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: *modalitatea de interpretare a incidenței dispozițiilor art. 2.551—2.553 din Codul civil în cazul termenelor stabilite pe zile calendaristice în convenția părților.*

9. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 3 martie 2022, cu nr. 458/1/2022, termenul de judecată fiind stabilit la 9 mai 2022.

II. Norma de drept intern ce formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

10. Codul civil

„Art. 2.551. — Durata termenelor, fără deosebire de natura și izvorul lor, se calculează potrivit regulilor stabilite de prezentul titlu.

Art. 2.552. — (1) Când termenul este stabilit pe săptămâni, luni sau ani, el se împlinește în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an.

(2) Dacă ultima lună nu are o zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlinește în ultima zi a acestei luni.

(3) Mijlocul lunii se socotește a cincisprezecea zi.

(4) Dacă termenul este stabilit pe o lună și jumătate sau pe mai multe luni și jumătate, cele 15 zile se vor socoti la sfârșitul termenului.

Art. 2.553. — (1) Când termenul se stabilește pe zile, nu se ia în calcul prima și ultima zi a termenului.

(2) Termenul se va împlini la ora 24.00 a ultimei zile.

(3) Cu toate acestea, dacă este vorba de un act ce trebuie îndeplinit într-un loc de muncă, termenul se va împlini la ora la care încetează programul normal de lucru. Dispozițiile art. 2.556 rămân aplicabile.”

III. Expunerea succintă a procesului

11. Prin Cererea de chemare în judecată înregistrată cu nr. 8.720/299/2019 pe rolul Judecătoriei Sectorului 1 București — Secția I civilă, reclamanta Compania Națională de Căi Ferate „C.F.R.” — S.A. a solicitat obligarea părții Setațate Națională de Transport Feroviar de Călători „C.F.R. Călători” — S.A. la plata sumei de 195.667,07 lei, reprezentând penalități

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 458/1/2022, a fost constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 37 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Elena Adriana Stamatescu, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă în Dosarul nr. 8.720/299/2019.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, ce a fost comunicat părților, conform dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; recurenta-pârâtă a depus, în termen legal, un punct de vedere asupra chestiunii de drept.

6. De asemenea, referă asupra faptului că au fost transmise de către instanțele naționale hotărâri judecătorești pronunțate în materia ce face obiectul sesizării și opinii teoretice exprimate

calculate pe zile de întârziere în executarea obligației și datorate în temeiul a două facturi fiscale emise la data de 18 ianuarie 2019.

12. Prin *Sentința civilă nr. 4.938 din 4 septembrie 2019*, prima instanță a admis cererea formulată și a reținut că în contractul încheiat de părți s-a prevăzut în mod expres modalitatea de calcul al termenelor, acestea fiind termene pe zile calendaristice, în calculul cărora se iau în considerare ziua în care încep să curgă și ziua în care se împlinesc. S-a reținut de către prima instanță că pentru calculul termenelor pe zile calendaristice nu prezintă relevanță zilele lucrătoare sau nelucrătoare, iar împrejurarea că ultima zi a termenului ar fi nelucrătoare nu poate atrage prorogarea acestuia.

13. *Împotriva acestei sentințe a declarat apel pârâta.*

14. Prin *Decizia nr. 2.736 din 6 octombrie 2020*, Tribunalul București — Secția a VI-a civilă a respins apelul, menținând aceeași modalitate de interpretare a convenției părților.

15. *Împotriva deciziei instanței de apel a formulat recurs pârâta*, invocând motivul de casare prevăzut de art. 488 pct. 8 din Codul de procedură civilă, în sensul că instanța de apel a realizat o greșită interpretare și aplicare a dispozițiilor de drept material. Astfel, în opinia recurente-pârâte, speței îi sunt aplicabile dispozițiile art. 2.553 alin. (1) din Codul civil potrivit cărora, atunci când termenul este stabilit pe zile, nu se ia în calcul nici prima și nici ultima zi a termenului, în condițiile în care prin contract nu s-a stabilit un alt mod de calcul al termenului decât cel prevăzut de lege. Se invocă, totodată, incidența dispozițiilor art. 2.551 din Codul civil, care reglementează durata termenelor în materie civilă, indiferent de izvorul acestora.

16. Prin întâmpinarea depusă, intimata-reclamantă a susținut că părțile au derogat de la noțiunea de termen pe zile și au stabilit termenul pe zile calendaristice. Or, dispozițiile art. 2.551—2.553 din Codul civil se aplică doar termenelor stabilite pe zile, care sunt distincte de termenele pe zile calendaristice.

17. La termenul din 19 noiembrie 2021, repunând cauza pe rol, Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă a pus în discuția contradictorie a părților sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în temeiul dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, pentru dezlegarea problemei de drept privind modalitatea de interpretare a incidenței dispozițiilor art. 2.551—2.553 din Codul civil în cazul termenelor stabilite pe zile calendaristice în convenția părților.

IV. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

18. Instanța de trimitere a constatat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, pentru argumentele ce vor fi expuse în continuare.

19. Astfel, Curtea este investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, în recurs, iar disputa părților vizează interpretarea unei chestiuni de drept, anume dacă modul de calcul al termenelor pe zile este sau nu aplicabil noțiunii de zile calendaristice, stabilite prin convenția părților.

20. Elementul de noutate este reprezentat de faptul că problema de drept a cărei lămurire se solicită nu a format obiectul unei analize sau al unei dezlegări jurisprudențiale consecvente, nefiind cristalizată o practică unitară la nivelul instanțelor naționale. Mai mult decât atât, chiar la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, în anul 2021 există decizii contradictorii sub acest aspect, relevând îndeplinirea condițiilor pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

21. Totodată, nu există decizii în interesul legii pronunțate asupra acestei probleme de drept și nici hotărâri prealabile anterioare.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

22. *Recurenta-pârâta* a susținut că sunt îndeplinite condițiile sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție și că este oportună interpelarea instanței supreme în scopul clarificării chestiunii de drept a calculului termenului pe zile calendaristice prin neluarea în considerare a primei și a ultimei zile ale termenului, conform dispozițiilor art. 2.553 alin. (1) din Codul civil. În acest sens, a atașat Decizia nr. 1.056 din 21 aprilie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă.

23. *Intimata-reclamată* a apreciat ca fiind admisibilă sesizarea instanței supreme în procedura reglementată de dispozițiile art. 519 și următoarele din Codul de procedură civilă. A invocat, la rândul său, jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv Decizia nr. 2.653 din 8 decembrie 2021, pronunțată de Secția a II-a civilă.

24. După comunicarea raportului întocmit de judecătorii-raportori, în condițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, recurenta-pârâta a depus, în termen legal, un punct de vedere asupra chestiunii de drept, prin care a susținut, în esență, că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării impuse de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă și că este necesară lămurirea chestiunii de drept, având în vedere existența unei practici neunitare la nivelul Secției a II-a civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție, invocate de părți în cursul procesului.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

25. Completul de judecată investit cu soluționarea recursului în Dosarul nr. 8.720/299/2019 a arătat că interpretarea noțiunilor legale în discuție constituie unicul motiv de recurs, astfel încât o eventuală prezentare a opiniei instanței de recurs ar echivala cu o antepunțare în cauză asupra dezlegării căii de atac. Cu toate acestea, având în vedere Decizia nr. 43 din 7 iunie 2021, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1051 din 3 noiembrie 2021, trebuie observat că instanța supremă a apreciat ca admisibilă sesizarea, fără o exprimare a punctului de vedere al instanței, în contextul în care o atare opinie ar fi echivalat cu dezlegarea efectivă a unui motiv prezentat de părți în calea de atac.

26. Instanța de trimitere a apreciat că punctul său de vedere asupra chestiunii de fond nu constituie o cerință indispensabilă, ci are mai mult un rol consultativ în procedura stabilită de legiuitor. Principalul motiv al absenței prezentării unei opinii pe fondul sesizării rămâne însă riscul unei vădite antepunțări.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

27. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, instanțele naționale au comunicat un număr redus de hotărâri judecătorești, precum și opinii teoretice ale magistraților, din care a rezultat existența a două orientări jurisprudențiale în interpretarea problemei de drept semnalate.

28. Astfel, *într-o primă opinie*, s-a apreciat că modalitatea de calcul al termenelor, reglementată în cartea a VI-a titlul III din Codul civil, se aplică oricăror termene în materie civilă, fără deosebire de natura și izvorul lor, fie că sunt legale, fie că sunt convenționale, așa cum rezultă chiar din cuprinsul art. 2.551. Nu s-ar putea concluziona că natura acestor dispoziții este una imperativă, având în vedere că reglementarea substanțială de drept civil este una, în general, supletivă, de ordine privată. Excepțiile de la acest caracter al normelor, cazurile în care dispozițiile sunt de ordine publică pot fi identificate, printre altele, prin aceea că legiuitorul atașează diferite sancțiuni în caz de nerespectare, ceea ce nu este cazul în raport cu dispozițiile legale analizate. Faptul că legiuitorul folosește expresia *fără deosebire de natura sau izvorul lor* întărește opinia potrivit căreia acest titlu al Codului civil este sediul materiei, dreptul comun în ceea ce privește calculul termenelor.

29. În aplicarea principiului libertății de a contracta, părțile pot deroga de la modalitatea de calcul al termenelor reglementată de Codul civil; în lipsa unei asemenea derogări exprese, se aplică normele generale privind calculul termenelor.

30. În cazul termenelor stabilite pe zile calendaristice prin convenția părților nu are loc o derogare de la dispozițiile art. 2.551—2.553 din Codul civil. Problema se pune, mai degrabă, cu privire la înțelegerea cuvântului „calendaristic”, care înseamnă conform calendarului, deci cu luarea în considerare a zilelor din calendar, iar nu doar a zilelor lucrătoare. Această interpretare nu adaugă și nu se îndepărtează cu nimic de modul de calcul al termenului „pe zile libere” reglementat de art. 2.553 din Codul civil, deci nu constituie o derogare. Altfel spus, din adăugarea cuvântului „calendaristic” nu se poate desprinde concluzia că prima și ultima zi trebuie să fie luate în calcul, față de semnificația acestui cuvânt.

31. În acest sens au transmis opinii teoretice judecătoria Curții de Apel Bacău, Curții de Apel Brașov, o parte dintre judecătoria Curții de Apel București — Secția a V-a civilă, majoritatea judecătorilor Tribunalului București și ai judecătorilor arondate, judecătoria Tribunalului Ialomița, Tribunalului Ilfov, judecătorii Buftea, Cornetu, Turnu Măgurele, Curții de Apel Cluj, Tribunalului Maramureș, Judecătoriei Baia Mare, Curții de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, Curții de Apel Craiova — Secția I civilă, Tribunalului Dolj — Secția I civilă, judecătorii Slatina și Caracal, Curții de Apel Galați — Secția a II-a civilă, Curții de Apel Iași — Secția civilă, judecătorii Iași — Secția civilă, Vaslui, Huși, Curții de Apel Ploiești — Secția a II-a civilă, Judecătoriei Fălticeni, Curții de Apel Târgu Mureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, o parte a judecătorilor Curții de Apel Timișoara — Secția I civilă și ai Judecătoriei Lugoj.

32. De asemenea, Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă a comunicat deciziile nr. 1.056 din 21 aprilie 2021, nr. 1.677 din 14 septembrie 2021, nr. 1.876 din 28 septembrie 2021, menționând că în această problemă de drept practica judiciară a secției s-a unificat. Astfel, în ședința din 3 martie 2022, judecătoria acestei instanțe au hotărât, în unanimitate, că modalitatea de calcul al termenelor pe zile calendaristice nu reprezintă o derogare de la dispoziția de drept comun cuprinsă în art. 2.553 alin. (1) din Codul civil.

33. *Într-o altă opinie*, exprimată de judecătoria Tribunalului Teleorman — Secția civilă, ai judecătorilor Roșiori de Vede, Zimnicea, Videle, Alexandria, Tribunalului Constanța — Secția a II-a civilă și o parte a judecătorilor Curții de Apel Timișoara — Secția I civilă, s-a apreciat că, în cazul termenelor stabilite pe zile calendaristice în convenția părților, dispozițiile art. 2.551—2.553 din Codul civil nu sunt aplicabile, având în vedere că acestea reglementează calculul termenelor stabilite pe zile libere, iar prin convenția lor părțile au stabilit că termenul este pe zile calendaristice.

34. S-a opinat și că modul de calcul al termenelor este o problemă de drept care nu poate face obiectul convenției părților. Potrivit dispozițiilor art. 2.551 coroborat cu art. 2.515 din Codul civil, părțile pot modifica prin convenția lor durata termenelor (spre exemplu, în loc de 30 de zile pot conveni 45 de zile, în loc de o lună pot conveni 2 luni etc.), fixarea datei de început a curgerii termenului, suspendarea ori întreruperea termenului, dar nu pot modifica modul de calcul al termenelor.

35. În acest sens au apreciat judecătoria Tribunalului Galați, Tribunalului Brăila, Tribunalului Caraș-Severin — Secția I civilă și Tribunalului Vaslui — Secția civilă, această din urmă instanță comunicând și Sentința civilă nr. 240 din 16 martie 2020.

36. *Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție* a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practica judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept ce formează obiectul sesizării.

VIII. Raportul asupra chestiunii de drept

37. Prin raportul întocmit, judecătoria-raportori au apreciat că în cauza de față nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate a sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă. Astfel, sesizarea nu privește o veritabilă chestiune de drept și nu sunt îndeplinite cerințele privind noutatea și nestatuarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

IX. Înalta Curte de Casație și Justiție

Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătoria-raportori și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

38. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, „Dacă în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

39. Așadar, legiuitorul a instituit o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie îndeplinite cumulativ, și anume:

— existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;

— cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;

— ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;

— chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;

— chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

40. Primele două condiții de admisibilitate sunt îndeplinite, sesizarea fiind formulată de un complet al Curții de Apel București — Secția a V-a civilă, care judecă în recurs un litigiu cu profesioniști, în care va pronunța o hotărâre definitivă, potrivit art. 634 alin. (1) pct. 5 din Codul de procedură civilă.

41. Nu este însă îndeplinită condiția ca sesizarea să privească o veritabilă chestiune de drept.

42. Potrivit art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă, „Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după dezbateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde *motivele care susțin admisibilitatea sesizării* (s.n.) potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților.”

43. În sensul acestor dispoziții este necesar ca instanța de sesizare să definească în mod clar atât cadrul factual în care s-a ivit problema de drept, cât și problema de drept în sine, acestea fiind elemente care susțin admisibilitatea sesizării.

44. În cazul trimiterii de față, instanța se limitează la două constatări, și anume, disputa părților privește aplicabilitatea/inaplicabilitatea modului de calcul al termenului pe zile prevăzut de art. 2.553 din Codul civil în cazul unui termen stipulat în convenția părților ca termen pe zile calendaristice și această chestiune a fost soluționată diferit în practica instanțelor, inclusiv la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă. Instanța de trimitere apreciază că existența unor decizii contradictorii cu privire la aspectul menționat relevă îndeplinirea condițiilor pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

45. Nefiind prezentate reperele întrebării, nu este clară dilema instanței de trimitere, respectiv dacă întrebarea privește posibilitatea derogării prin clauză convențională de la modalitatea de calcul al termenului pe zile prevăzut de art. 2.553 din Codul civil sau se cere un răspuns la întrebarea dacă art. 2.553 din Codul civil se aplică și termenelor convenționale, în lipsă de stipulație contrară, ori instanța întreabă cum ar trebui interpretată, în cauză, din perspectiva modului de calcul al termenului, clauza contractuală privitoare la stipularea termenelor pe zile calendaristice.

46. Din puținele coordonate ale încheierii de sesizare rezultă că problema instanței de trimitere nu o reprezintă interpretarea sau aplicarea dispozițiilor art. 2.551—2.553 din Codul civil, la care face referire în dispozitivul încheierii, ci aplicabilitatea modului de calcul al termenului pe zile prevăzut de Codul civil în cazul unui termen denumit contractual „pe zile calendaristice”.

47. Or, aceasta este o chestiune care vizează interpretarea clauzelor contractului părților, instanța investită cu soluționarea cauzei fiind chemată să stabilească dacă părțile au înțeles să deroge sau nu de la modalitatea legală de calcul al termenului pe zile, ceea ce reprezintă o problemă de fond a judecării și se rezolvă prin aplicarea regulilor de interpretare a contractelor, prevăzute de art. 1.266 și următoarele din Codul civil.

48. De altminteri, completul de recurs nu și-a îndeplinit rolul de a arăta în ce constau dificultatea, caracterul serios și veritabil al chestiunii de drept și de unde ar decurge caracterul neclar al dispozițiilor legale vizate de sesizare sau al modului de aplicare a acestora.

49. Se constată că ceea ce se solicită, în realitate, de către Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă, prin intermediul procedurii prealabile, nu este o dezlegare de principiu cu valoare teoretică și generală a unei probleme de drept, ci analiza în concret, prin raportare la elementele cauzei, a incidenței dispozițiilor art. 2.553 din Codul civil.

50. În acest fel, instanța de trimitere se îndepărtează de la scopul urmărit de legiuitor prin instituirea mecanismului privind asigurarea unei practici unitare reglementat de dispozițiile art. 519—521 din Codul de procedură civilă, rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nefiind acela de a se substitui atribuțiilor instanței în ceea ce privește judecarea procesului. Lămurirea modului de interpretare și aplicare a normelor legale în cadrul mecanismului hotărârii prealabile are scopul de a facilita judecătorului eliminarea ambiguităților ori dificultăților unor texte de lege, însă rămâne atributul exclusiv al instanței de trimitere să soluționeze cauza cu judecarea căreia a fost investită. Operațiunea de interpretare și aplicare a unor dispoziții legale la diferite circumstanțe, care caracterizează fiecare litigiu, face parte din activitatea curentă a instanței de judecată și reprezintă

55. Pentru toate aceste considerente, sesizarea se va respinge, ca inadmisibilă.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă, în Dosarul nr. 8.720/299/2019, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei probleme de drept:

Modalitatea de interpretare a incidenței dispozițiilor art. 2.551—2.553 din Codul civil în cazul termenelor stabilite pe zile calendaristice în convenția părților.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 9 mai 2022.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

o obligație ridicată la rang de principiu fundamental, ce își găsește consacarea în prevederile art. 5 alin. (2) din Codul de procedură civilă (a se vedea în acest sens deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 1 din 18 ianuarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 306 din 26 martie 2021; nr. 5 din 8 februarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 14 aprilie 2021; nr. 16 din 15 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 11 mai 2021; nr. 25 din 12 aprilie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 617 din 23 iunie 2021 etc.).

51. Nu sunt îndeplinite nici celelalte două condiții de admisibilitate privind nestatuarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție și noutatea problemei de drept.

52. Astfel, sub rezerva celor reținute anterior, în sensul că pretinsa chestiune de drept nu este definită în mod clar, se constată că la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția a II-a civilă s-a cristalizat și consolidat o practică judiciară (în acest sens sunt de menționat Decizia nr. 1.056 din 21 aprilie 2021, Decizia nr. 1.677 din 14 septembrie 2021, Decizia nr. 1.876 din 28 septembrie 2021), prin care s-au reținut următoarele:

— în raport cu prevederile art. 2.551 din Codul civil, conform cărora „durata termenelor, fără deosebire de natura și izvorul lor, se calculează potrivit regulilor stabilite de prezentul titlu”, pentru modalitatea de calcul al oricărui termen în materie civilă, fără deosebire de natura și izvorul lor, fie că sunt legale sau convenționale, se aplică regulile stabilite în titlul III — Calculul termenelor din cartea a VI-a a Codului civil;

— în aplicarea principiului libertății contractuale, părțile pot deroga de la modalitatea de calcul al termenelor reglementată de titlul III din cartea a VI-a a Codului civil, însă, în lipsa unei asemenea derogări exprese, se aplică normele generale privind calculul termenelor.

53. Mai mult, deciziile de speță amintite, fiind pronunțate în cauze care privesc aceleași părți cu cele din cauza cu care este investită instanța de trimitere, relevă și repere de analiză și interpretare a clauzelor din contractele părților referitoare la stipularea termenelor pe zile calendaristice.

54. Drept urmare, aspectele care prezintă interes pentru instanța de trimitere și-au găsit o rezolvare în practica instanței supreme, iar existența unei practici cristalizate la nivelul Secției a II-a civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție face ca problema de drept supusă dezbaterii, pe de o parte, să își fi pierdut caracterul de noutate, iar, pe de altă parte, să nu îndeplinească cerința ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra acesteia, în sensul art. 519 din Codul de procedură civilă.

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 25
din 9 mai 2022

Dosar nr. 460/1/2022

Gabriela Elena Bogasiu — vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
 Laura-Mihaela Ivanovici — președintele Secției I civile
 Valentina Vrabie — președintele delegat al Secției a II-a civile
 Adina Georgeta Nicolae — judecător la Secția I civilă
 Cristina Petronela Văleanu — judecător la Secția I civilă
 Mirela Vișan — judecător la Secția I civilă
 Mari Ilie — judecător la Secția I civilă
 Lavinia Curelea — judecător la Secția I civilă
 Iana Blandiana Grădinaru — judecător la Secția a II-a civilă
 Iulia Manuela Cîrnu — judecător la Secția a II-a civilă
 Diana Manole — judecător la Secția a II-a civilă
 Carmen Trănica Teau — judecător la Secția a II-a civilă
 Mirela Polițeanu — judecător la Secția a II-a civilă

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 460/1/2022, este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 37 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă domnul magistrat-asistent Cristian Balacciu, desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 38 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă, în Dosarul nr. 2.921/3/2020, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat părților conform art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă; apelanții-reclamanți au depus un punct de vedere la raport, în termenul legal, prin care au susținut că sesizarea este inadmisibilă.

6. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă a dispus, prin Încheierea din 7 februarie 2022, în Dosarul nr. 2.921/3/2020, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție,

în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

În cazul acțiunilor ce au ca obiect acordarea de daune morale, formulate în contradictoriu cu o societate de asigurare și BAAR (prin acțiune solicitându-se obligarea solidară a pârâtelor la plată), reclamanții au posibilitatea de a opta între acordarea penalităților în cuantum de 0,2% pe zi de întârziere prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2016 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terțelor persoane prin accidente de vehicule și de tramvaie și dobânda legală penalizatoare stipulată de prevederile Ordonanței Guvernului nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, aprobată prin Legea nr. 43/2012, cu completările ulterioare, și Codul civil?

II. Dispozițiile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

8. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2016 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terțelor persoane prin accidente de vehicule și de tramvaie (O.U.G. nr. 54/2016)

Art. 20. — *Soluționarea cererii de despăgubire*

„(1) În termen de 30 de zile de la data înaintării cererii de despăgubire de către asigurat ori de către partea prejudiciată, dar nu mai târziu de 3 luni de la data avizării daunei, asiguratorul RCA este obligat:

a) fie să răspundă cererii părții solicitante, formulând în scris o ofertă de despăgubire justificată, transmisă cu confirmare de primire, în cazul în care se dovedește răspunderea asiguratului în producerea riscurilor acoperite prin asigurarea RCA, iar prejudiciul a fost cuantificat;

b) fie să notifice părții prejudiciate în scris, cu confirmare de primire, motivele pentru care nu a aprobat, în totalitate sau parțial, pretențiile de despăgubire.

(2) Dacă în termen de cel mult 30 de zile de la depunerea cererii de despăgubire de către partea prejudiciată ori de către asigurat, asiguratorul RCA nu a notificat părții prejudiciate respingerea pretențiilor de despăgubire, precum și motivele respingerii, asiguratorul RCA este obligat la plata despăgubirii.

(...)

(4) Despăgubirea se plătește de către asiguratorul RCA în maximum 10 zile de la împlinirea termenului de 30 de zile prevăzut la alin. (1) sub condiția depunerii documentelor necesare stabilirii răspunderii și cuantificării prejudiciului sau de la data la care asiguratorul RCA a primit o hotărâre judecătorească definitivă sau acordul entității de soluționare a litigiului cu privire la suma de despăgubire pe care este obligat să o plătească; documentele care stau la baza cererii de despăgubire sunt stabilite prin reglementări ale A.S.F.

(5) Dacă asiguratorul RCA nu își îndeplinește integral obligațiile în termenul prevăzut la alin. (4) sau dacă diminuează nejustificat despăgubirea ori întârzie achitarea despăgubirii, acesta este obligat la plata unor penalități de 0,2% pe zi de

întârziere calculate la nivelul sumei de despăgubire cuvenită sau la diferența de suma neachitată. Plata penalităților se face odată cu plata despăgubirii.

(6) În cazurile privind vătămările corporale și daunele morale care fac obiectul unui litigiu, penalitățile și plata acestora sunt stabilite de către instanța judecătorească.”

9. *Ordonanța Guvernului nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, aprobată prin Legea nr. 43/2012, cu completările ulterioare* (O.G. nr. 13/2011)

Art. 1. — (...) „(3) Dobânda datorată de debitorul obligației bănești pentru neîndeplinirea obligației respective la scadență este denumită dobândă penalizatoare.”

Art. 2. — „În cazul în care, potrivit dispozițiilor legale sau prevederilor contractuale, obligația este purtătoare de dobânzi remuneratorii și/sau penalizatoare, după caz, și în absența stipulației exprese a nivelului acestora de către părți, se va plăti dobânda legală aferentă fiecăreia dintre acestea.”

Art. 3. — (...) „(2) Rata dobânzii legale penalizatoare se stabilește la nivelul ratei dobânzii de referință plus 4 puncte procentuale.”(...)

10. Codul civil

Art. 1.535. — *Daunele moratorii în cazul obligațiilor bănești*

„(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadență până în momentul plății, în cuantumul convenit de părți sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu. În acest caz, debitorul nu are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plății ar fi mai mic.

(2) Dacă, înainte de scadență, debitorul datora dobânzi mai mari decât dobânda legală, daunele moratorii sunt datorate la nivelul aplicabil înainte de scadență.

(3) Dacă nu sunt datorate dobânzi moratorii mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit.”

III. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept

11. Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului București la data de 3 februarie 2020, cu nr. 2.921/3/2020, reclamantii T.M., B.F. și B.G.A. au solicitat instanței de judecată obligarea solidară a pârâtelor G.R. Asigurare Reasigurare — S.A. și Asociația Fondului de Protecție a Victimelor Străzii la plata daunelor materiale și morale pentru prejudiciul suferit prin decesul victimelor V.E., B.D. și A.A., precum și a dobânzii legale penalizatoare și actualizarea despăgubirilor cu rata inflației, începând cu data săvârșirii faptei ilicite (4 aprilie 2017) și până la data achitării despăgubirilor, în temeiul prevederilor art. 1.381 alin. (2), art. 1.385 alin. (3) și art. 1.535 din Codul civil și art. 1 alin. (3) din O.G. nr. 13/2011.

12. Prin Sentința civilă nr. 2.626 din 16 decembrie 2020, Tribunalul București — Secția a VI-a civilă a respins excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei Biroul Asigurătorilor de Autovehicule din România (BAAR); a admis în parte cererea de chemare în judecată și a obligat-o pe pârâta G.R. Asigurare Reasigurare — S.A. la plata: către reclamanta T.M. a sumei de 2.228 de lei, reprezentând despăgubiri pentru daune materiale, și a sumei de 31.000 de euro, în echivalent în lei la cursul B.N.R. din ziua plății, reprezentând despăgubiri pentru daune morale, ca urmare a deceselor mamei și surorilor sale; către reclamantul B.F. a sumei de 4.200 de lei, reprezentând despăgubiri pentru daune materiale, și a sumei de 30.000 de euro, în echivalent în lei la cursul B.N.R. din ziua plății, reprezentând despăgubiri pentru daune morale, ca urmare a decesului soției sale; către reclamantul B.G.A. a sumei de 33.000 de euro, în echivalent în

lei la cursul B.N.R. din ziua plății, reprezentând despăgubiri pentru daune morale, ca urmare a deceselor mamei și bunicii sale; a respins cererea formulată împotriva pârâtei BAAR și capătul de cerere accesoriu privind plata dobânzii penalizatoare, ca neîntemeiate.

13. În motivarea soluției de respingere a capătului de cerere privind plata dobânzii legale penalizatoare, prima instanță a reținut că dispozițiile O.U.G. nr. 54/2016 stabilesc obligația de plată a asigurătorului, după notificarea acestuia printr-o cerere de despăgubire. Or, reclamantii nu au transmis în prealabil o notificare către asigurător, ci au sesizat direct instanța de judecată pentru obligarea pârâtelor la plata despăgubirilor.

14. Tribunalul a apreciat că victima prejudiciului nu are un drept de opțiune între penalitățile de întârziere stabilite de O.U.G. nr. 54/2016 și dobânda legală penalizatoare reglementată de dreptul comun, în raportul dintre cele două categorii de norme urmând a se aplica regula *specialia generalibus derogant*.

15. Ca atare, a reținut că cererea de acordare a dobânzii legale penalizatoare aferente despăgubirii a fost formulată cu nesocotirea dispozițiilor legii speciale care permit acordarea doar a penalităților de întârziere prevăzute de O.U.G. nr. 54/2016.

16. În plus, prima instanță a apreciat că, în situația în care despăgubirea are caracter litigios, penalitățile de întârziere pot fi acordate începând cu a 11-a zi de la data soluționării definitive a litigiului, iar nu din ziua producerii accidentului.

17. Reclamantii au declarat apel împotriva sentinței primei instanțe prin care au solicitat schimbarea hotărârii atacate în sensul admiterii în tot a acțiunii, inclusiv a capătului de cerere accesoriu privind dobânda legală penalizatoare.

18. În motivarea căii de atac au arătat că legea specială reprezentată de O.U.G. nr. 54/2016 se completează cu legea generală, în măsura în care aceasta din urmă nu contravine legii speciale. De asemenea, au subliniat că autorul unei fapte ilicite este de drept în întârziere de la data săvârșirii acesteia, astfel că dobânda legală penalizatoare curge de drept de la această dată.

19. La termenul din 7 februarie 2022, Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării cu privire la admisibilitatea procedurii

20. Completul de judecată al instanței de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

21. În concret, s-a arătat că instanța de trimitere este învestită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, întrucât acțiunea în despăgubiri în materia asigurărilor a fost introdusă la data de 3 februarie 2020, recursul fiind suprimat în această materie.

22. Chestiunea de drept invocată este punctuală și are la bază capătul de cerere accesoriu ce vizează raportul dintre dispozițiile legii speciale în materia daunelor morale și prevederile de drept comun în materia răspunderii delictuale și a datei de la care sunt datorate despăgubirile, precum și consecința întârzierii la plată.

23. Soluția de respingere a acestui capăt de cerere este fundamentată pe interpretarea în sensul inexistenței unui drept de opțiune între cele două tipuri de accesorii, față de aplicarea prioritară a legii speciale reprezentate de O.U.G. nr. 54/2016.

24. S-a mai arătat că problema de drept este nouă, deoarece nu a format obiectul unei dezlegări jurisprudențiale consecutive, nefiind cristalizată o practică judiciară unitară.

25. În plus, s-a subliniat că inclusiv la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție există practică judiciară neunitară asupra chestiunii de drept invocate, iar în cadrul întâlnirii organizate de

Institutul Național al Magistraturii în anul 2020, la care au participat și președinții secțiilor civile ale curților de apel și ale instanței supreme, nu s-a ajuns la un punct de vedere comun.

26. De asemenea, s-a menționat că instanța supremă nu a statuat asupra acestei chestiuni printr-o altă hotărâre prealabilă sau printr-o decizie în interesul legii.

V. **Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept**

27. Apelantii-reclamanți au apreciat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este inadmisibilă, deoarece nu sunt îndeplinite cerințele existenței unei chestiuni de drept de care să depindă soluționarea pe fond a cauzei și a noutății. Au mai arătat că penalitățile de întârziere și dobânda legală penalizatoare sunt reglementate prin două acte normative distincte, dintre care O.U.G. nr. 54/2016 constituie legea specială, care reglementează o anumită categorie de despăgubiri pentru întârzierea în efectuarea plății, însă nu exclude aplicarea dreptului comun.

VI. **Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept**

28. Instanța de trimitere a apreciat că prezentarea opiniei sale ar echivala cu o antepronunțare în cauză. De asemenea, titularul sesizării a subliniat că punctul său de vedere asupra chestiunii de drept invocate nu constituie o cerință indispensabilă pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, ci are un rol consultativ în această procedură. În acest sens a menționat că prin Decizia nr. 43 din 7 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1051 din 3 noiembrie 2021, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a apreciat ca fiind admisibilă sesizarea chiar și în lipsa opiniei instanței de trimitere, în contextul în care o atare opinie ar fi echivalat cu dezlegarea unui motiv invocat de părți în calea de atac.

VII. **Jurisprudența instanțelor naționale în materie**

29. La solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, curțile de apel Brașov, București, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești și Timișoara au transmis practică judiciară relevantă asupra chestiunii de drept supuse dezlegării, iar curțile de apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, București, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Târgu Mureș și Timișoara au comunicat punctele de vedere ale colectivelor de judecători.

30. Din răspunsurile primite au rezultat două opinii.

31. *Într-o primă opinie* s-a apreciat că, în cazul acțiunilor având ca obiect acordarea de daune morale, formulate în contradictoriu cu o societate de asigurare și BAAR, reclamanții pot solicita penalitățile de 0,2% pe zi de întârziere prevăzute de O.U.G. nr. 54/2016 și dobânda legală penalizatoare stipulată de O.G. nr. 13/2011 și Codul civil (*Curtea de Apel Alba Iulia — Secția a II-a civilă, Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă, Curtea de Apel Cluj — Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Iași — Secția civilă, tribunalele Ilfov, Teleorman, Iași, Vaslui și judecătoriile Brașov, Cornetu, Slatina, Alexandria, Roșiori de Vede, Videle, Huși și Bârlad*).

32. S-a argumentat că dobânda legală penalizatoare poate fi acordată chiar dacă asigurătorul și-a îndeplinit obligațiile a căror nerespectare ar atrage aplicarea penalităților de întârziere prevăzute de O.U.G. nr. 54/2016, în considerarea finalității lor diferite. Astfel, în timp ce dobânda legală penalizatoare are ca scop repararea prejudiciului cauzat sub forma beneficiului nerealizat, penalitățile de întârziere au ca finalitate sancționarea asigurătorului pentru neîndeplinirea obligațiilor prevăzute expres în O.U.G. nr. 54/2016. S-a mai arătat că dreptul de opțiune al persoanei prejudiciate reprezintă o expresie a principiului disponibilității ce poate fi exercitat în limitele prevăzute de lege.

33. *Într-o a doua opinie* s-a apreciat că, în cazul acțiunilor ce au ca obiect acordarea de daune morale, formulate în contradictoriu cu o societate de asigurare și BAAR, reclamanții nu pot opta între penalitățile de 0,2% pe zi de întârziere prevăzute de O.U.G. nr. 54/2016 și dobânda legală penalizatoare stipulată de O.G. nr. 13/2011 și Codul civil (*Curtea de Apel București — Secția a VI-a civilă, Curtea de Apel Craiova — Secția a II-a civilă, Curtea de Apel Galați — Secțiile civile, Curtea de Apel Târgu Mureș — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Curtea de Apel Timișoara — Secția a II-a civilă, tribunalele București, Neamț, Covasna, Constanța, Gorj, Brăila, Giurgiu, Ialomița, Maramureș, Bistrița-Năsăud și judecătoriile Bolintin-Vale, Caracal, Turnu Măgurele, Zimnicea și Vaslui*).

34. S-a argumentat că atât timp cât O.U.G. nr. 54/2016 reglementează daunele moratorii convenite persoanei prejudiciate, în sensul că instituie condițiile acordării penalităților de întârziere destinate a acoperi același prejudiciu ca și dobânda legală, această reglementare specială se aplică cu prioritate în cazul răspunderii asigurătorului RCA. Prin urmare, s-a apreciat că O.U.G. nr. 54/2016 înlătură de la aplicare dispozițiile de drept comun care instituie dobânda legală penalizatoare.

35. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii, cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

VIII. **Jurisprudența Curții Constituționale**

36. Nu au fost identificate decizii relevante pronunțate de Curtea Constituțională în exercitarea controlului de constituționalitate.

IX. **Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție**

37. Prin Decizia nr. 86 din 20 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 46 din 17 ianuarie 2018, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a admis sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile și a stabilit că: „În interpretarea și aplicarea prevederilor art. 58 alin. (2) din Norma Autorității de Supraveghere Financiară nr. 23/2014 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, cu modificările și completările ulterioare, asigurătorul subrogat în drepturile persoanei păgubite este îndreptățit să obțină penalizările prevăzute de dispozițiile art. 38 din același act normativ dacă asigurătorul RCA nu își îndeplinește obligațiile la scadență sau și le îndeplinește necorespunzător.”

În considerentele de la paragrafele 38, 58 și 62 din decizia evocată anterior s-au reținut următoarele: „(...) prin dispozițiile art. 20 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2016 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terțelor persoane prin accidente de vehicule și de tramvaie, ca și prin prevederile art. 21 alin. (5) din Legea nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie, *neîndeplinirea corespunzătoare sau în termenele deficiente de lege a obligațiilor ce îi revin asigurătorului RCA investit cu o cerere de despăgubire formulată de persoana prejudiciată sau de asigurat este sancționată prin stabilirea unor daune-interese moratorii evaluate legal, respectiv penalități de întârziere de 0,2% pe zi, calculate la nivelul sumei de despăgubire convenite sau la diferența de sumă neachitată. (...) Este știut faptul că daunele-interese moratorii sunt despăgubirile în bani care reprezintă echivalentul prejudiciului cauzat creditorului prin întârzierea executării obligației de către debitor. Prin dispozițiile art. 38 din Norma nr. 23/2014 au fost evaluate legal daunele-interese*

moratorii convenite persoanei prejudiciate prin neîndeplinirea în termenele prevăzute de lege a obligațiilor ce îi revin asigurătorului RCA, cu consecința prevăzută de art. 1.535 alin. (1) din Codul civil, constând în inexistența obligației creditorului de a face dovada existenței și întinderii prejudiciului. În plus, cuantumul daunelor-interese moratorii, stabilit legal, este unul fix, astfel încât el nu poate fi modificat prin proba faptului că prejudiciul creditorului este mai mic. (...) Daunele-interese moratorii evaluate legal de art. 38 se circumscriu atât sferei obligațiilor care au ca obiect prestația de a da o sumă de bani, cât și obligațiilor de a face care pot fi evaluate în bani. În esență, se sancționează nesoluționarea cererii de despăgubire în termenele legale, precum și neplata despăgubirilor în termenele defipte de lege, atât în cazul în care cererea de despăgubire este formulată de persoana prejudiciată, cât și atunci când o atare cerere este înaintată de asigurătorul de bunuri.”

38. La nivelul secțiilor civile ale Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost identificate hotărâri judecătorești definitive care au tranșat chestiuni de drept vizând aplicarea normelor referitoare la dobânda legală penalizatoare, respectiv, penalități de întârziere (deciziile nr. 992 din 3 iunie 2017, nr. 1.199 din 17 aprilie 2018, nr. 438 din 27 februarie 2019, nr. 910 din 15 mai 2019 ale Secției I civile și deciziile nr. 744 din 3 aprilie 2019, nr. 995 din 11 iunie 2020 și nr. 41 din 20 ianuarie 2021 ale Secției a II-a civile).

X. Raportul asupra chestiunii de drept

39. Judecătorii-raportori au apreciat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este inadmisibilă, întrucât nu sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

40. Pentru regularitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, legiuitorul, în cuprinsul art. 519 din Codul de procedură civilă, instituie o serie de condiții de admisibilitate a acestei proceduri, a căror îndeplinire trebuie realizată cumulativ, respectiv:

- existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;
- cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
- soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;
- chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;
- chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

41. Se constată, verificând elementele sesizării de față, că primele cerințe de admisibilitate, referitoare la titularul sesizării, respectiv stadiul soluționării pricinii în ultimă instanță (față de data promovării acțiunii în despăgubiri, ulterioară modificărilor aduse prin Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, care a suprimat calea de atac a recursului în materia asigurărilor), sunt întrunite.

42. De asemenea, este relevantă legătura chestiunii de drept cu soluționarea cauzei în apel, având în vedere că hotărârea de primă instanță a respins capătul de cerere accesoriu referitor la

acordarea dobânzii legale penalizatoare, iar criticile formulate în calea de atac vizează și acest aspect.

43. În ce privește însă condiția ca prin sesizare să fie dedusă spre interpretare o **veritabilă chestiune de drept**, susceptibilă unei dezlegări de principiu, aptă să preîntâmpine jurisprudența neunitară, se constată o serie de neregularități, care fac demersul inadmisibil.

44. Astfel, referitor la această cerință, ca problema supusă interpretării să se identifice într-o chestiune de drept reală, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reținut, în jurisprudența sa, că art. 519 din Codul de procedură civilă nu definește noțiunea de „chestiune de drept”, fiind supusă de aceea unei evaluări în concret, din partea instanței supreme, raportat la elementele care legitimează, în aprecierea instanței de trimitere, declanșarea mecanismului pronunțării hotărârii prealabile.

45. Așa cum s-a arătat și în doctrină¹, pentru a fi justificată intervenția instanței supreme în scopul preîntâmpinării unei jurisprudențe neunitare, este necesar ca respectiva chestiune de drept să releve aspecte dificile și controversate de interpretare, date de neclaritatea normei, de caracterul incomplet al acesteia, susceptibil de mai multe sensuri ori accepțiuni deopotrivă de justificate față de imprecizia redactării textului legal.

46. Jurisprudența dezvoltată de instanța supremă în legătură cu această cerință a statuat constant că „în sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu procedura pronunțării unei hotărâri prealabile trebuie să fie identificată o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecății”. În acest sens au fost pronunțate, cu titlu de exemplu: Decizia nr. 24 din 29 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 4 noiembrie 2015; Decizia nr. 10 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016; Decizia nr. 16 din 23 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 779 din 5 octombrie 2016; Decizia nr. 6 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 24 februarie 2017; Decizia nr. 52 din 3 iulie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 26 septembrie 2017; Decizia nr. 62 din 18 septembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 797 din 9 octombrie 2017; Decizia nr. 90 din 4 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 191 din 1 martie 2018.

47. Ca atare, chestiunea de drept supusă dezbaterii trebuie să fie una veritabilă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie pentru că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare sau că și-ar putea extinde efectele după data abrogării lui (prin ultraactivitate), fie că ar intra în coliziune cu principii fundamentale ale dreptului.

48. Ceea ce este definitoriu pentru această procedură este deci dezlegarea de principiu pe care o poate da instanța supremă în legătură cu sensul normei de drept, cu cea mai adecvată interpretare a lui, atunci când este susceptibil de mai multe înțelesuri, astfel încât ulterior, printr-o aplicare corespunzătoare din partea instanțelor, jurisprudența să capete coerență și unitate.

¹ A se vedea, de exemplu, M. Nicolae, *Recursul în interesul legii și dezlegarea, în prealabil, a unei chestiuni de drept noi de către Înalta Curte de Casație și Justiție în lumina noului Cod de procedură civilă*, în *Dreptul nr. 2/2014*, p. 59; V. Belegante în *Noul Cod de procedură civilă, comentat și adnotat*, vol. I (coordonatori V. M. Ciobanu, M. Nicolae), Ed. U.J., București, ed. a II-a, 2016, p. 1468; M. Tăbărcă, *Drept procesual civil*, ed. a II-a, vol. I, *Teoria generală*, Ed. Solomon, 2017, p. 691; O. Spineanu-Matei, în *Noul Cod de procedură civilă, Comentariu pe articole* (coordonator G. Boroi), vol. I, Ed. Hamangiu, 2013, p. 1008.

49. Este vorba, aşadar, despre o interpretare cu caracter de principiu asupra unei norme de drept **stabilite ca incidentă cauzei**, aptă să ducă la dezlegarea raportului litigios, iar **nu despre determinarea**, în concret, a acestei norme de către instanţa supremă, pe care ulterior să o interpreteze, iar instanţa de trimitere, având norma astfel stabilită şi interpretată, să îi facă aplicarea *tale quale* la speţă, întrucât nu acesta este scopul mecanismului instituit prin dispoziţiile art. 519 din Codul de procedură civilă.

50. Or, potrivit obiectului sesizării, instanţa de trimitere întreabă dacă: în cazul acţiunilor în despăgubiri morale îndreptate împotriva asigurătorului de răspundere civilă delictuală, reclamantul are posibilitatea de a opta între acordarea penalităţilor în cuantum de 0,2% pe zi de întârziere prevăzute de O.U.G. nr. 54/2016 şi, respectiv, dobânda legală penalizatoare prevăzută de O.G. nr. 13/2011.

51. Aceasta, în contextul în care, conform acţiunii deduse judecăţii în cauză, reclamantii au solicitat acordarea de daune materiale şi morale, precum şi a dobânzii legale penalizatoare, inclusiv actualizarea despăgubirilor cu rata inflaţiei, începând cu data săvârşirii faptei ilicite până la data achitării integrale, indicând ca temei dispoziţiile art. 1.381 alin. (2), art. 1.385 alin. (3), art. 1.535 din Codul civil şi art. 1 alin. (3) din O.G. nr. 13/2011. Prima instanţă, respingând cererea accesorie referitoare la dobânzi penalizatoare, a motivat că nu sunt datorate, întrucât „victima prejudiciului nu are un drept de opţiune între penalităţile de întârziere stabilite de O.U.G. nr. 54/2016 şi dobânda legală penalizatoare reglementată de dreptul comun, în raportul dintre cele două categorii de norme urmând a se aplica regula *specialia generalibus derogant*”.

52. Având a cenzura legalitatea acestei soluţii, prin prisma motivelor de apel (în care s-a arătat că dreptul comun nu este înlăturat de la aplicare şi că dobânzile penalizatoare se solicită, în mod specific materiei răspunderii civile delictuale, de la data săvârşirii faptei ilicite), instanţa de trimitere invocă, pe calea sesizării prelabile, chestiunea referitoare la existenţa unui drept de opţiune a părţii între cele două categorii de penalităţi, dar, în concret, solicită stabilirea de către instanţa supremă a normei aplicabile raportului juridic dedus judecăţii.

53. Formularea în aceşti termeni a sesizării pentru pronunţarea unei hotărâri prelabile nu se circumscrie exigenţelor art. 519 din Codul de procedură civilă, pentru că nu urmăreşte, în realitate, o dezlegare de principiu asupra unei chestiuni de drept, ci, dimpotrivă, în mod punctual, se tinde la obţinerea calificării juridice asupra raportului de drept substanţial dedus judecăţii, în funcţie de pretenţia concretă a reclamantului, prin indicarea normei de drept incidente.

54. Astfel, deşi pune problema unui drept de opţiune în realizarea despăgubirii cauzate printr-o faptă ilicită, ce antrenează răspunderea asigurătorului, instanţa de trimitere nu oferă argumentele care ar justifica o astfel de abordare, având în vedere că, potrivit acţiunii deduse judecăţii, pretenţiile părţii referitoare la dobânda penalizatoare au fost fundamentate pe dispoziţiile art. 1.381 alin. (2), art. 1.385 alin. (3) şi art. 1.535 din Codul civil, solicitându-se, ca atare, dobânzi (*lucrum cessans*), potrivit art. 1 alin. (3) din O.G. nr. 13/2011, ca parte a prejudiciului încercat prin săvârşirea faptei ilicite, în asigurarea principiului reparaţiei integrale [conform art. 1.385 alin. (1) din Codul civil].

55. Celelalte dispoziţii la care se face referire [art. 20 alin. (5) din O.U.G. nr. 54/2016], pe temeiul cărora ar putea să fie satisfăcută pretenţia vizând accesoriile creanţei principale, sancţionează o altă situaţie juridică, aceea în care asigurătorul

nu îşi îndeplineşte obligaţia de plată a despăgubirii în maximum 10 zile de la împlinirea termenului de 30 de zile, termen care curge de la înaintarea cererii de despăgubire de către asigurat ori de către partea prejudiciată (şi când se datorează penalităţi de 0,2% pe zi de întârziere).

56. Ipoteza premisă a unui drept de opţiune a părţii între mai multe forme de reparaţie a prejudiciului, în ce măsură poate fi sau nu activat acesta, presupune însă ca în valorificarea aceluiasi drept subiectiv încălcat să existe mai multe posibilităţi legale deschise, la alegerea celui prejudiciat, cum este, de exemplu, situaţia prevăzută de art. 1.386 alin. (1) din Codul civil, potrivit căruia „repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situaţiei anterioare, iar dacă aceasta nu este cu putinţă ori dacă victima nu este interesată de reparaţia în natură, prin plata unei despăgubiri, stabilite prin acordul părţilor sau, în lipsă, prin hotărâre judecătorească” (când cel prejudiciat are posibilitatea să opteze între reparaţia în natură sau cea prin echivalent, chiar dacă principiul reparaţiei directe, în natură, este prioritar)².

57. Nu se circumscrie unei asemenea ipoteze cea în care victima poate pretinde, în acoperirea prejudiciului său, mai multe prestaţii decurgând din caracterul diferitelor acţiuni ilicite, care contribuie la dimensionarea pagubei acesteia (respectiv săvârşirea faptei prejudiciabile, ceea ce presupune acordarea despăgubirilor constând, deopotrivă, în pierderea efectivă şi beneficiul nerealizat, dar şi sancţionarea asigurătorului, prin plata de penalităţi, dacă nu plăteşte despăgubirile în condiţiile şi termenele prevăzute de lege).

58. Aşadar, ceea ce trebuie avut în vedere este fundamentul juridic diferit al pretenţiilor, constând în dobânzi penalizatoare sau penalităţi de întârziere (în terminologia folosită de O.U.G. nr. 54/2016), întrucât ele corespund unor funcţii şi scopuri diferite în procedura de recuperare a prejudiciului încercat de victima unei faptei ilicite, care se constituie, în acelaşi timp, în risc asigurat, de natură să activeze răspunderea asigurătorului în numele asiguratului său (ori a organismului de garantare a plăţii despăgubirilor, Biroul Asiguratorilor de Autovehicule din România, atunci când nu există încheiat contract de asigurare).

59. În timp ce dobânzile penalizatoare solicitate pe temeiul art. 1.381, art. 1.385, art. 1.535 din Codul civil şi art. 1 alin. (3) din O.G. nr. 13/2011 au ca scop asigurarea unei reparaţii integrale a prejudiciului, constând nu doar în pierderea efectivă (*damnum emergens*), ci şi în beneficiul nerealizat (*lucrum cessans*, exprimat prin dobânda datorată), penalităţile de întârziere prevăzute de O.U.G. nr. 54/2016 au ca funcţie sancţionarea atitudinii culpabile a asigurătorului, care nu îşi îndeplineşte obligaţia legală de plată a despăgubirilor în termenele stipulate.

60. Ca atare, în mod inadecvat, sesizarea în vederea pronunţării unei hotărâri prelabile pune chestiunea „unui drept de opţiune a reclamantului” în astfel de situaţii şi a dificultăţii de tranşare asupra acestuia, pentru că ar exista două reglementări în materie, care ar pune inclusiv problema raportului dintre norma generală şi cea specială.

61. În realitate, instanţa de trimitere are de stabilit norma de drept aplicabilă raportului juridic dedus judecăţii, în funcţie de pretenţiile concrete formulate de partea reclamantă, operaţiune pe care nu o poate delega, pe calea întrebării prelabile, instanţei supreme.

62. Problema de drept, redactată în termenii sesizării, nu este una care să se circumscrie cerinţelor art. 519 din Codul de procedură civilă, întrucât nu vizează interpretarea unei norme de drept neclare, nici măcar pe cea a stabilirii raportului dintre

² Pe acest aspect, în doctrină (L. Pop, *Tratat de drept civil. Obligaţiile*, vol. III, *Raporturile obligaţionale extracontractuale*, Editura UJ, Bucureşti, 2000, p. 498) s-a arătat că „pentru stabilirea sferei de aplicare şi a procedeeleor de realizare a exigenţelor principiului reparaţiei în natură a prejudiciului, trebuie avute în vedere, pe de o parte, natura şi specificul fiecărui prejudiciu în individualitatea lui şi, pe de altă parte, **opţiunea victimei** prejudiciate”.

norma generală și cea specială (un principiu de drept a cărui aplicare, de altfel, nu poate ridica vreun grad de dificultate în practica instanțelor), ci înlăturarea unei dificultăți a instanței de trimitere în a stabili norma de drept aplicabilă.

63. Tranșarea asupra acestui aspect nu se poate realiza însă altfel decât determinându-se natura dreptului a cărui sancționare se urmărește atunci când se pretinde acordarea dobânzilor penalizatoare, demers care nu se poate înfăptui la nivel de principiu, pe calea hotărârii prealabile, ci în mod concret, la speța dedusă judecătii, în funcție de modalitatea de formulare a pretențiilor și de fundamentul acestora.

64. Întrebarea instanței de trimitere vizează de fapt, prin solicitarea identificării „unui drept de opțiune a părții”, pe care nu îl poate încadra dintru început în una dintre cele două reglementări pe care le indică, **stabilirea normei aplicabile litigiului**, operațiune care îi incumbă însă și de care nu se poate deroba apelând la mecanismul hotărârii preliminare, întrucât acesta nu poate fi deturnat de la rațiunea reglementării lui, aceea a asigurării unor dezlegări în drept de principiu, iar nu a subrogării în atribuțiile jurisdicționale ale instanței de judecată³.

65. În procedura pronunțării hotărârii prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție nu se substituie atributului fundamental al instanțelor, de interpretare și aplicare a legii, ci se limitează la a-i facilita judecătorului eliminarea ambiguităților, impreciziilor ori lacunelor textelor legale, în scopul asigurării unor dezlegări jurisdicționale adecvate și unitare. În acest sens sunt de menționat, de exemplu: Decizia nr. 16 din 23 mai 2016 (paragrafele 43—47), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 779 din 5 octombrie 2016; Decizia nr. 89 din 4 decembrie 2017 (paragrafele 82—87), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 217 din 12 martie 2018; Decizia nr. 65 din 1 octombrie 2018 (paragrafele 53—56), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 963 din 14 noiembrie 2018; Decizia nr. 6 din 20 ianuarie 2020 (paragrafele 84—86; 102—105), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 176 din 3 martie 2020; Decizia nr. 52 din 20 iulie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 970 din 21 octombrie 2020; Decizia nr. 77 din 15 noiembrie 2021 (paragrafele 57—63, 67—68), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 141 din 11 februarie 2022 — decizii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

66. În speță, o clarificare, în termenii sesizării, ar presupune, în realitate, identificarea actului normativ aplicabil în funcție de pretenția părții referitoare la dobânzile penalizatoare, aspect care este în mod necesar legat de limitele investiției, fiind, ca atare, în competența exclusivă a judecătorului care soluționează litigiul, potrivit art. 22 alin. (1) din Codul de procedură civilă și, respectiv, principiilor devoluțiunii din apel.

67. De aceea, se constată că întrebarea adresată Înaltei Curți de Casație și Justiție nu se circumscrie necesității unei interpretări *in abstracto* a unor dispoziții legale și nici nu vizează o chestiune de drept punctuală, concretă, adecvată speței, reprezentând, în realitate, o problemă **de determinare a normei aplicabile**, în funcție de cadrul judecătii, în contra exigențelor procedurale ale art. 519 din Codul de procedură civilă, care impun ca sesizarea să vizeze exclusiv chestiuni de interpretare a legii la nivel de principiu.

68. Din această perspectivă, sesizarea nu poate primi o dezlegare pe fond, având caracter inadmisibil, câtă vreme se tinde, în fapt, la o „delegare” a funcției jurisdicționale a instanței de trimitere (aceea de a spune dreptul faptelor concrete deduse judecătii) către instanța supremă, îndrituită legal doar să dea

dezlegări de principiu asupra unor veritabile chestiuni de drept, iar nu să arate norma incidentă raportului litigios, a cărei aplicare să o facă apoi instanța de trimitere.

69. De asemenea, *tot ca aspect al inadmisibilității sesizării*, se constată că problema dobânzilor penalizatoare, respectiv a penalităților de întârziere pe care le pot solicita persoanele prejudiciate, victime ale unor accidente de circulație, în funcție de diferitele situații concrete deduse judecătii, a primit dezlegări jurisdicționale consistente din partea instanțelor de judecată, dezvoltându-se și conturându-se deja o jurisprudență în această materie, neputându-se susține că ar fi vorba despre o chestiune de drept cu caracter de noutate, aptă să reclame intervenția instanței supreme, în scopul preîntâmpinării unei practici divergente.

70. În legătură cu această cerință și în lipsa unei definiții ori a unor criterii legale predeterminate, evaluarea ei în concret revine Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel cum s-a reținut constant în jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, de exemplu: Decizia nr. 1 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 9 aprilie 2014; Decizia nr. 3 din 14 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 437 din 16 iunie 2014; Decizia nr. 13 din 8 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 518 din 13 iulie 2015; Decizia nr. 41 din 21 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 115 din 10 februarie 2017; Decizia nr. 58 din 17 septembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 911 din 30 octombrie 2018.

71. Astfel, s-a statuat că această condiție este îndeplinită atunci când problema de drept își are izvorul în reglementări recent intrate în vigoare, iar instanțele nu i-au dat încă o anumită interpretare și aplicare la nivel jurisdicțional ori atunci când chestiuni noi de drept sunt generate de un act normativ mai vechi, în situația în care aplicarea unei norme vechi a devenit de actualitate și nu există jurisprudență cu privire la interpretarea acesteia sau dacă se impune clarificarea unei asemenea norme într-un nou context legislativ, din care rezultă dificultăți de interpretare.

72. Se pierde însă acest caracter de noutate pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor, în urma unor interpretări concretizate într-o jurisprudență consacrată, când s-a depășit, așadar, stadiul unei practici incipiente, în curs de formare. În acest sens pot fi evocate, de exemplu: Decizia nr. 37 din 7 mai 2020 (paragrafele 77—78), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 591 din 6 iulie 2020; Decizia nr. 13 din 15 martie 2021 (paragrafele 36—37), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 450 din 27 aprilie 2021; Decizia nr. 57 din 28 septembrie 2020 (paragrafele 49—62), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1170 din 3 decembrie 2020; Decizia nr. 10 din 21 februarie 2022 (paragrafele 95—98), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 257 din 16 martie 2022, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

73. Or, cu privire la cele două acte normative indicate în cuprinsul sesizării, O.U.G. nr. 54/2016 (abrogată prin Legea nr. 132/2017) și O.G. nr. 13/2011, se constată, pe de o parte, că ele nu sunt unele recent intrate în vigoare și, pe de altă parte, că au generat o interpretare jurisdicțională consistentă și consolidată.

74. Astfel cum rezultă din examinarea hotărârilor judecătorești puse la dispoziție de instanțele naționale, acestea au aplicat, pentru o perioadă de timp deja apreciabilă, normele

³ În mod asemănător, în doctrină s-a arătat că „este exclus ca sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție să se refere la aspecte de fapt ale pricinii cu judecata căreia a fost investită instanța trimitătoare sau să i se solicite instanței supreme opinia asupra soluției ce se va da în cauză” (O. Spineanu-Matei, *op. cit. supra*, p. 1008).

de drept la care se face trimitere în sesizarea pentru pronunțarea hotărârii prealabile, primind, într-o majoritate covârșitoare a cazurilor, aceeași interpretare, în sensul necesității distincției între dobânzile legale penalizatoare și penalitățile pe zi de întârziere.

75. În concluzie, sesizarea vizând pronunțarea unei hotărâri prealabile nu îndeplinește, din punctul de vedere al naturii și caracterului veritabil al chestiunii de drept, rigorile art. 519 din Codul de procedură civilă, în înțelesul dat acestora conform jurisprudenței în materie a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

76. Pe de o parte, instanța de trimitere nu supune interpretării o normă de drept echivocă, neclară, căreia să îi fi stabilit

incidența în cauză, ci, dimpotrivă, prevalându-se de instituția unui „drept de opțiune”, inexistent în materie, solicită instanței supreme stabilirea normei de drept aplicabile raportului juridic concret dedus judecării.

77. Pe de altă parte, actele normative la care se face referire în conținutul sesizării au primit în practica instanțelor de judecată, cu referire la situații factuale similare, interpretări și aplicări care au conturat deja o jurisprudență consistentă, pentru a mai putea subzista elementul de noutate în abordarea acestora, o eventuală practică neunitară putând face, în măsura în care i se verifică premisele, obiectul celui alt mecanism procedural, al recursului în interesul legii.

78. Pentru aceste considerente, în temeiul art. 519, cu referire la art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a V-a civilă în Dosarul nr. 2.921/3/2020, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

În cazul acțiunilor ce au ca obiect acordarea de daune morale, formulate în contradictoriu cu o societate de asigurare și BAAR (prin acțiune solicitându-se obligarea solidară a părâtelor la plată), reclamantii au posibilitatea de a opta între acordarea penalităților în cuantum de 0,2% pe zi de întârziere prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54/2016 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terțelor persoane prin accidente de vehicule și de tramvaie și dobânda legală penalizatoare stipulată de prevederile Ordonanței Guvernului nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, aprobată prin Legea nr. 43/2012, cu completările ulterioare, și Codul civil?

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 9 mai 2022.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,
Cristian Balacciu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329

C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR

și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:

Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.

Tel. 021.401.00.73, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

Pentru publicări, încărcăți actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro/brp/>

MONITORUL
OFICIAL

5 948493 455639